

Digter uden publikum – og med



Tredje Poesiturs sidste optræden på Bogforum
– enestående mulighed for publikum slut!

Per-Olof Johansson

Man kan vel ikke være skuespiller uden publikum – højst i så tilfælde en skuespiller undervejs – men at være digter uden publikum lader sig udmærket gøre.

En kritiker og en anmelder af digte må agere publikum. Det kan se ud som objektivitet, men er det selvfølgelig ikke – hvilket enkelte anmeldere tager konsekvensen af med en højstemt subjektivitet a la Poul Borum og hans yngel Lars Bukdahl. Det kommer der noget forfriskende ud af – vi ved hvor vi er henne af, selvom det kan virke hårdt på de vragede og højst irriterede på de vragedes publikum – hvis de ellers har noget.

Jeg kan synes, at kritikere og anmeldere er forpligtet på hele spektret af offentligt præsenteret digtning, hvad der nu ikke er noget der tyder på også er deres egen opfattelse. Det er imidlertid ikke en forpligtelse, jeg ikke synes vi kan pålægge publikum. Det er selvfølgelig ærgerligt, hvis klikedannelsen eller uvedkommende privatforhold gør at et potentielt publikum slet ikke får kendskab til digteren. Det er dog næppe hele forklaringen på at digtning vrages, selvom digterne selv ofte anser netop det for grunden.

De mange oplæsningssteder, som præger tiden viser, at selvom digterne ikke er nået frem til det store publikum – så findes der et lille publikum, lad det så ofte kun være ganske få personer, så digteren oplever at ikke står ganske alene i verden.

I dag fylder digteren Simon Grotrian 50 år og får fyldig omtale i aviserne i den anledning. Han har fundet et publikum og publikum har fundet ham. Jeg er ikke en del af det publikum. Jeg bruger publikumsretten til at vrage og vælge uden at behøve doktorring på fingeren.

Er han en ny Halfdan Rasmussen? Mon ikke Halfdan vender sig i sin grav ved sammenligningen. Det, man mener, er åbenbart noget rent teknisk, opfindsomheden med rim, for det kan da ikke være noget med indholdet.

Der er noget vist imponerende over det, når Simon Grotrians digtning finder et publikum, hvor man ikke ville vente det. Både Ole Sarvig og Jørgen Gustava Brandt prøvede at kalde sine digte 'Salmer', men lå tæt på noget genkendeligt og før læst. En salme – den skal fremføres, ikke nødvendigvis af andre end salmisten selv, men vi vil vel gerne se den som fremført af en menighed. Simon Grotrian har fastholdt 'salme'-ordet, men ellers nedbrudt adskillige konventioner i genren, og det er da interessant, at dette brud har vundet gehør hos et publikum, som man ville anse for ekstremt konservativt. Det kan vi, som ikke er hans publikum, stå mere eller mindre uforstående overfor. Som digter uden større publikum kan jeg jo kun sige, at hvis det er dér publikum er, forstår jeg godt, at jeg er uden publikum! Det har ikke noget at gøre med hans gudelighed. Jeg forventer ikke og forlanger ikke at han skal kunne overbevise mig til samme overbevisning, som han selv er besat af – men jeg må tro på, at det vitterlig er hans overbevisning. På samme måde som jeg bliver overbevist af Halfdan Rasmussen, hvad enten jeg læser de sjove digte eller de triste.

Nu er jeg ikke anmelder eller kritiker med det fulde overblik – jeg har enhver publikums ret til at afvise – for i næste uventede øjeblik at blive overbevist om noget andet. Foreløbig synes jeg det mest interessante ved Simon Grotrian er hans publikum. Måske skulle "litteraturhistorien" skifte ben og fortælle os "publikumshistorien" i stedet for at bilde os ind, at den er beskæftiget med en objektiv "litterær" værdi. Digtningen uden eller et fåtalligt publikum kunne derefter vurderes på sine egne præmisser.

* *
* *